

سۇئال

ھازىرقى سوپىلار نەچچە پىرقىگە بۆلىنىدۇ؟، سوپىلارنىڭ ھەممىسى خاتالاشقۇچى-ئازغۇن ھېسابلىنامدۇ؟ ئىمام نەۋەۋىي رەھىمەھۇللاھ سوپىلارنىڭ تۇتقان يولىدىن تەسىرلەنگەنمۇ؟، ئاللاھقا شېرىك كەلتۈرمىسىلا سوپىلارنى ئۆچ كۆرمەسلىككە كىشىلەرنى تەرغىب قىلغانمۇ؟، بۇنىڭغا سىلەر قانداق قارايسىلەر؟. بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل مەدھىيەلەر ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھ تائالاغا خاستۇر، پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئائىلە-تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابى كىراملارغا ئاللاھنىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

سوپىلار بىرقانچە پىرقە، گۇرۇھ ۋە جامائەت بولۇپ، ھەر بىرى ئۆزىنىڭ تۇتقان يولى بىلەن خۇرسەن بولىدۇ، ھەر بىرىنىڭ ئايرىم پىرىلىرى، غوجىلىرى، ئايرىم ئوقۇيدىغان ۋەزىپىلىرى، ئىلىپ بارىدىغان پائالىيەتلىرى بار بولۇپ، قۇرئان-ھەدىسنىڭ توغرا چۈشەنچىسىدىن يىراقلىشىش، بىدئەت، خۇراپات ۋە شەك-شۈبھىلەر ئۇلارنى بىرلەشتۈرىدۇ. ئۇلارنىڭ كۆپچىلىكى توغرا يولدىن ئىزىپ ئەمەل-ئىتىقادتا شېرىككە چۈشۈپ قالىدۇ، ئىتىقادتا، ئاللاھ بىلەن ئالەم بىر دېگەن قاراش، ئەۋلىيالار، ماشايخىلار كائىناتنىڭ ئىشلىرىنى ئىدارە قىلىدۇ ۋە تەسەررۇپ قىلىدۇ دېگەنگە ئوخشاش، ئۇلارغا چوقۇنۇش، ئۇلارغا ئىلتىجا قىلىش، ئۇلارغا نەزىر قىلىش، ئۇلارنىڭ قەبىرلىرىنى تاۋاپ قىلىش ۋە ئۇلار ئۈچۈن مال بوغۇزلاش قاتارلىقلاردىن ئىبارەت.

ئىلگىرىكى سوپىلاردا ئىزىپ كىتىش خەتىرى ئاز ئىدى، ئۇلار بەزى ۋاقىتلاردا زاھىدلىق، تەقۋادارلىق ۋە دۇنياغا بېرىلمەسلىكىنى مەقسەت قىلاتتى، ھەتتا ئۇلارنىڭ ئىتىقادى ساغلام، تۇتقان يولى توغرا بولغانلىقى ئۈچۈن بەزى ئالىم-ئۆلىمالارغىمۇ سوپىي دېگەن لەقەم نىسبەت بېرىلگەن.

مۇسۇلمان ئۈچۈن زۆرۈر بولغىنى: تەۋھىدنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش، سەلەپ ئالىملىرىنىڭ چۈشەنچىسى بويىچە قۇرئان-ھەدىسكە ئەگىشىش، بىدئەت-خۇراپاتلاردىن يىراق بولۇش مۇھىم، مانا بۇ ھەقىقىي نىجاتلىق يولىدۇر.

ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ ئىبنى مەسئۇد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن نەقل قىلغان ھەدىستە، ئۇ كىشى مۇنداق دەيدۇ: «پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام قولى بىلەن تۈز سىزىقتىن بىرنى سىزىپ بۇ ئاللاھ تائالانىڭ توغرا يولى دەدى، ئاندىن ئۇ سىزىقنىڭ ئوڭ تەرىپى ۋە سول تەرىپىگە سىزىقلارنى سىزىپ، بۇ تۈرلۈك يوللار بولۇپ، بۇ يوللارنىڭ ھەر بىرىدە شەيتان بولۇپ، كىشىلەرنى ئۆزىنىڭ تەرىپىگە چاقىرىدۇ دەپ بۇ ئايەتنى تىلاۋەت قىلدى: **وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ ۝ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ** تەرجىمىسى: **بۇ مېنىڭ توغرا يولۇمدۇر، شۇ يولدا مېڭىڭلار، ناتوغرا يوللاردا ماڭماڭلار، ئۇلار سىلەرنى ئاللاھنىڭ**

يولدىن ئايرىۋېتىدۇ. [سۈرە ئەنئام 153-ئايەت]. [بۇ ھەدىسنى شەيخ ئەلبانى رەھىمەھۇللاھ: "تەۋەسسۇل" ناملىق ئەسىرىنىڭ 125-بېتىدە سەھىھ دەپ كەلتۈرگەن].

ئىمام ئەبۇ داۋۇت، 4607-ھەدىستە، ئىمام تىرمىزىي 2676-ھەدىستە ۋە ئىمام ئىبنى ماجە 44-ھەدىستە ئىرباز ئىبنى سارىيەتى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن نەقىل قىلىنغان ھەدىستە پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: مەن دۇنيادىن كەتكەندىن كىيىن، سىلەرنىڭ ئىچىڭلاردىن ھايات قالغانلار كىشىلەر ئارىسىدا نۇرغۇن ئىختىلاپلارنى كۆرىدۇ، شۇ ۋاقىتتا مېنىڭ سۈننىتىمنى، توغرا يول تۇتقۇچى خەلىپىلەرنىڭ سۈننىتىنى مۇستەھكەم تۇتۇڭلار، دىندا يېڭىدىن پەيدا بولغان ئىشلاردىن ساقلىنىڭلار، دىندا يېڭىدىن پەيدا بولغان ھەر قانداق ئىش بىدئەتتۇر، ھەر قانداق بىدئەت ئازغۇنلۇقتۇر. [بۇ ھەدىسنى شەيخ ئەلبانى رەھىمەھۇللاھ ئەبۇ داۋۇتنىڭ سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمى 3851-ھەدىستە كەلتۈرگەن].

قۇرئان-ھەدىسنىڭ ھۆكۈمىگە نەزەر سالغان، توغرا يول تۇتقۇچى خەلىپىلەرنىڭ سىيرەتلىرىنى مۇلاھىزە قىلغان، دەسلەپكى ئۈچ ئەسىردە ياشىغان كىشىلەرنىڭ ئەھۋالىغا قارىغان كىشى، سوپىلارنىڭ ئايرىم شەخسلەرنى ئۇلۇغلاش، قەبرىگە چوقۇنۇش، ئۆزلىرىگە ئايرىم زىكىرلەرنى ۋەزىپە قىلىش ۋە خۇراپاتلارغا ئەگىشىش دېگەندەك باتىل ئەمەل-ئىتىقادلاردا ئىكەنلىكىنى ئاسانلا بىلەلەيدۇ. ئاللاھ تائالا ھەممەيلەننى توغرا يولغا باشلىسۇن. ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: وَمَنْ لَّمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُّورٍ تەرجىمىسى: ئاللاھ نۇر ئاتا قىلمىسا، كىم بولمىسۇن، نۇرنى كۆرەلمەيدۇ. يەنى ئاللاھ ھىدايەت قىلمىغان ئادەم ھەرگىز ھىدايەت تاپمايدۇ. [سۈرە نۇر 40-ئايەت].

بۇ ھەقتە تەپسىلى مەلۇمات ھاسىل قىلىش ئۈچۈن 89961-34575-20375-4983-نومۇرلۇق سوئاللارنىڭ جاۋابىغا مۇراجىئەت قىلىنسۇن.

ئاللاھ تائالا ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.